

Danielpa Qelqan — Pusaq Chunka Phisqayuqnin

Sut'iyachisqa Profétiko Puriyta: Histórico Hitoskunapa Diospa T'inkisqan Divina Kasqanta

Jeff Pippenger
2024-02-18

1863 wata hatun iskay chunka suqta watakuna qhipaman, 1989 watapi Daniel chunka suqniyuq qillqap chunka suqtayuq qhipa soqta versikulunkuna kichasqa karqanku. Chay watapi ñawpaqta kichasqa yachayqa karqan sagrada historiapa reforma ruwanankunapa linyankunata reqsiy, hinaspa llapankuta hukninwan huknin tinkisqa kasqankuta rikuchisqa revelación. Chaymanta 1992 watapi, qhipa soqta versikulunkunapa k'anchaynin mast'ariyta qallariq. Kay chiqaqkunapa ñawpaq llapa runakunaman willasqa qhawarichiykunaqa 1994 watapi karqan, hinaspa chay yachachiypa imayna kasqanqa reforma linyakuna karqan. 1996 watapi, “The Time of the End” sutiyuq revista llusichisqa karqan, chaypi Daniel chunka suqniyuq qillqap qhipa soqta versikulunkuna riqsichisqa karqan.

1996 wata watam karqanmi karqa willakuy sut'ichisqa kasqan, chayqa huk markam señalmi, chaymi 1831 watapi William Millerpa willakuynin sut'ichisqa kasqanwan kikinchasqa. Millerpa willakuyninqa taripay kicharisqa kasqanmanta willakuy karqa, Daniel chunka hukniyuqpa qhipa suqta versiculonkunataq taripay wichq'aypaq willakuy karqa. Millerpa willakuyninpa yachachikuyninqa Bibliapi rikuchisqa profetapa p'unchawtiempun karqa. Daniel chunka hukniyuqpa qhipa suqta versiculonkunapa yachachikuynintaq Roma kunan p'unchawpi kaqmi karqa (norte llaqtapa qhapaq kamachiq llullaqnin). Millerman sut'inchasqa metodología nisqaqa profecía hamut'anapa Chunka tawa Kamachikuyninkuna karqan. 1989 watapi sut'inchasqa metodología nisqataq, musuqchasqa kuyukuynikunaq “siki siki patapi” nisqan karqan.

Millerpa llamk'ayninqa karqan Diospa Siminpa atiyta sayachiy, chayqa contrapueston karqan papalpa tradicionesninkunaman hinaspa costumbrenkunaman, mayqenkunachus kay pachapi kallparaq karqanku waranqa ishka pachak suqta chunka watakunata. Chayraykum Millerpa willakuyninqa ñawpaqta rikhurichisqa karqan 1831 watapi (chayhina Millerpa willakuyninta formalmente sayachispa), hinallataq iskay pachak ishka chunka watakunamanta qhipaman, King James Biblia rurakusqanmantapacha. Future for Americapa llamk'ayninqa karqan Estados Unidospa rurolninta reqsichiy, papalpa wañuypaq nanaynin hampisqa kananpaq, utqaylla hamuq domingo leypi. Chayraykum The Time of the End revistam 1996 watapi rikhurichisqa karqan (chayhina willakuyta formalmente sayachispa), hinallataq iskay pachak ishka chunka watakunamanta qhipaman, Estados Unidospa qallariyninmanta 1776 watapi.

Sapa iskay pachak iskay chunka watakunam sapa allinchay kuyuriypa yuyayninta huk ñawpaq pacha willakuyti tinkichirqa, chayqa manam reqsichikurqachu 2001 wata, setiembre killapa 11 p'unchawninmanta unayraqkama; imaraykuchus chay p'unchaypi kimsa ñak'ariy

chayamusqanraqmi Señorqa llaqtanman kutichirqa Jeremías qillqapa soqta kaq kapitulumanta, chunka soqta kaq ch'iqninpi, chunka qanchisniyuq ch'iqninpi nisqa mawka ñankunaman. Chaypim “qanchis kuti” nisqapa k'anchaynin yapamanta tarikusqa karqa, hinaspa chay k'anchay wiñaspa sut'icharqa iskay pachak iskay chunka kasqanta Daniel qillqapa pusak kaq kapitulumanta chunka kimsayuq ch'iqninta, chunka tawayuq ch'iqnintawan tinkichiy yupay kasqanta. Chunka kimsayuq ch'iqniypi “chazon” qhawayqa profetiku historiapa qhawaynin kasqa sut'ichisqa kachkan, hinaspa chunka tawayuq ch'iqniypi “mareh” qhaway, “rikch'akuyninpa” qhawaynin, sut'ichisqa kachkan. Chay iskay ch'iqnikunata tinkichiy t'inkisqam Gabrielpa Danielman yachachimuq hamusqa karqa, hinaspa Danielqa qhepa p'unchaykunapi Diospa llaqtanta rikch'akun, paykunapa chay iskay qhawaykunapa t'inkisqanta entienden.

Chunka kimsan kaq rikch'ariyninqa “qanchis kutikuna” nisqanta reqsin (iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watakuna), chunka tawa kaqa rikch'ariyninqataq iskay waranqa kinsa pachak p'unchaykunata (watakunata) reqsin. “Qanchis kutikuna” nisqa, uray kaq Judá suyupa contranpi, mayqinchus Judáta, Jerusalénta hinaspa santwariyuta reqsichin, 677 BC watapi qallarín; hinaspa iskay waranqa kinsa pachak watakuna, Jerusalénpa hinaspa santwariyupa kutichisqa kayninta reqsichiy, 457 BC watapi qallarín.

Iskay pachak iskay chunka watakuna kay iskay rikch'ayninkunata hukllachin, hinaspa iskay pachak iskay chunka yupayqa reqsiriska karqa huk unancha hina, soldado aylluta chaymanta santuario-ta paganismopaq papalismopaq ch'inyay atiyinkuna saruspa uraychasqankuwan t'inkisqanmanta; chayqa rikuchisqa kashan ch'eqechisqa kay hina, Diospa piñakuynin hinapas. Iskay pachak iskay chunka watakuna hukllarqa santuario-ta saruspa uraychaymanta supaypa llamkaynin rikch'ayta, chaynallataq chay kichillan templota kutichiy Diosman sonqoyuq llamkayninpa rikch'ayninwan. Chayrayku iskay pachak iskay chunka watakunapa huk unancha kashan, mayqinchus huk sagrado t'inkiyta rikuchin.

Imaynatachus Millerita kuyuyqa 1863 watapi hatariyuyninwan tukukusqa, chaymanta pachak iskay chunka soqtayuq watakuna qhipaman kinsa kaq angilpa kuyuyu chayamurqa; chaynapaq sut'incharqa iskaynin kuyuykuna “qanchis kuti” nisqapa simbolismowan (pachak iskay chunka soqtayuq) t'inkisqa kasqankuta. Iskay pachak iskay chunka watakunapa Millerpa 1831 watapi Bibliapa willakuyninta sayachisqanta t'inkirqa 1611 watapi King James Biblia rurakusqanwan; chaynallataqmi chay kikin pacha Future for America-ta t'inkirqa Amerikapa qallariyninwan, hinaqtin Amerikapa tukukuyninta reqsichispa.

1844 wata 22 ñiqin octubre killapi, Rimayniyuq Kumpanansamanta Chasquiqa qonqaylla yaykurqa paypa Templonman, mayqintachus hatarichirqa tawa chunka soqtayoq watakunapi, 1798 watamanta, ñawpaq piñakuypa tukukuyninmanta, 1844 watakama, qhepa piñakuypa tukukuyninkama. Temploman yaykuyninqa ñawpaqta purirqa Santu Espiritu nisqapa ichakuyninwan Chawpi Tuta Qapariy kuyuchiypi, mayqintachus ñawpaqchasqa karqa Cristopa atipayninwan Jerusalén llaqtaman yaykuyninpi. Chay ishkaq testigokuna qhawachinku: Chawpi Tuta Qapariy kuyuchiy qhepa p'unchaykunapi hukmanta ruwakuspaqa, Cristo hatarichisqa kanqa pachak tawa chunka tawayuq waranqa akllasqakunapa templota. Chay ishkaq kuyuchiypa, maypichus chunka sipaskunapa parabolampi Chawpi Tuta Qapariy hunt'akun, hukninwan hukninpa

parallelon hina kanku.

“Sapa kutinmi chunka sipaskunamanta rimarisqa yachachikuymán kutichisqa kani, pichqankuña yuyaysapakunam karqanku, pichqankuña mana yuyaysapakunachu. Kay yachachikuyqa nisqa simikama hunt’asqa karqan, hinaspapas hunt’asqa kanqa, imaraykuchus kay pachapaq huk sapaq churakuyniyuqmi, hinaspapas kinsa kaq angelpa willakuynin hina, hunt’asqa karqan, hinaspapas pacha tukukuyninkama kunan pacha chiqaq nisqa kaspá kachkanqaraq.” Review and Herald, August 19, 1890.

Milleritakunapa historiánkunam (ñawpaq angelpa kuyuriynin) rikuchin Diospa atinyinpa aswan-aswan hatunyasqanta, qallarisqa kasqanta Danielpa qillqan 1798 watapi kichasqa kaptin. Chay atiyqa aswan yapakusqa Apocalipsis chunka kaqpi angel uraykamusqan 1840 watapa agosto killapa 11 punchawninpi. Chaymanta 1844 watapa abril killapa 19 punchawninpi ñawpaq llakikuy chayamusqa, hinaspataq tukukuyninpi púsarqa Espíritu Santopa ichakuyninman Exeter camp meeting nisqapi, qallarisqa 1844 watapa agosto killapa 12 punchawninpi, hinallataq mast’arisqa llaqtantinpi huk hatun unu wayq’u hina 1844 watapa octubre killapa 22 punchawkama.

Future for America nisqapa willakuyñin (kinsa kaq angelpa kuyuriynin) rikuchin Diospa atinyinpa astawan astawan hatunyayta, chayqa qallarin Danielpa libron 1989 watapi kichasqa kaptin. Chay atinyinqa yapay hatunyarqan Apocalipsis chunka pusaqniyuq kaqpa angelñin 2001 wata, septiembre killapa chunka hukniyuq p’unchawpi uraykumusqanwan. Chaymanta, 2020 wata, julio killapa chunka pusaqniyuq p’unchawpi ñawpaq llakikuy chayamurqan, chaymi tukukuypi apamunqa Espíritu Santopa hich’akuyta, mayqinchus nina hina allpa patapi mast’arikuspa purinqa Michael hatarisqankama, runakunaq gracia tiempun wisq’akusqankama.

1844 watapi 22 ñiqin octubre killapi, achka profecíakuna hunt’akúrqanku; chaymi reqsichin, qayllamanta hamuq domingo p’unchay kamachiypiqa, achka profecíakuna yapamanta hunt’akunanpaq kasqanta. Chay profecíakunamanta hukninmi rikch’aynin suyaypi qhipasqa kasqan, Habacuc qillqapa iskay ñiqin kapituluyninpi rikuchisqa hina. Habacuc qillqapa iskay ñiqin kapituluyninqa reqsichin punta kaq angelpa kuyukuyninpas, kinsa kaq angelpa kuyukuyninpas ima kasqanta. Iskay kuyukuykunapas tinkuchisqa kanku allin bíblica metodologíamanta rimanakuywan; chayqa hunt’akun kuyukuypa rantikunkuna ukhumanta, ñawpaq akllasqa llaqtataq chay rimanakuy rurakuq puriypi qhepaman saqisqa kachkaptin.

Willka ñawpaq angelpa historiampi rikch’ariqkuna amachananpaq karqan willakuyqa, cheqaqkunata reqsichiymi karqan (Millerpa kuyay anillunkuna), chaykunaq tukukuyninpi 1843 hinaspa 1850 watakunapi ishkay santu siq’ikuna patapi rikuchisqa karqanku. Chay rimanakuy rurasqapi huk llakiy atipanakuy kanqa, chaymi iskay awqanakusqa clasekunamanta t’aqanakuyta señalasqa, hinaspa hunt’asqa takyasqa qespichikuymán aswan ukhu consecraciónman waqyakuqmi karqan.

Chaymi Habacucqa reqsichin iskay clasekunapa chawpinpi kaq chhikaqta, cimientospi kaq cheqaq yachachiykunapa pruebanakusqan ruranapi. Chay pruebanakusqan rurayqa, iskay clasekunapa chawpinpi rimanakusqanta oqharispa, 22 octubre 1844 p’unchaypi upallayman chayasqan, tukukapun exactly maypichus Habacuc iskay kaq capitulon tukukun chaypi.

Ichapaqaqa Señormi ch'uya temponpi kachkan; tukuy kay pachaqa paypa ñawpaqenpi upallaychun. Habacuc 2:20.

Apunchikqa Señorqa usqhaylla yaykurqan paypa tempon Millerita nisqaman, chaymantataq llapa kay pachaqa upallaypi kanan karqan, imaraykuchus chayamurqanmi huchakunamanta pampachakuy p'unchawpa antitípico kasqan, wañusqakunapa taripayninta qallarikurqanñam. Habacuc qelqapa iskay kaq capítulo profecía historianninqa tukukapun 22 de octubre de 1844 watapi, hinaspataq Jesusqa imayllapas huk imapa tukukuyninta reqsichin chay imapa qallariyninwan kуска. Iskay rikuykunaq qallariyninqa — ishka waranqa pichqa pachak iskay chunka watakuna santuariota hostetawan saruchisqa kasqanmanta, hinallataq santuariopa hostepawan kutichisqa kasqanmanta rikuy — kuskallam qallarirqan, ichaqa iskay pachak iskay chunka wata karupi t'aqasqa; hinaspa tukukuptinkuqa, Habacuc qelqapa ISKAY kaq capítulo, ISKAY CHUNKA kaq versículopi tukusqa hina reqsichisqa karqanku.

Achka hamuqlla hamuq domingo p'unchay kamachiypi, achka profeciakuna hunt'akunkaku. Chay profeciakunamanta hukninmi rikch'ariypa suyay-suyaynin, Habacuc qelqap iskay ñiqin kapitulumanta rikuchisqa hina. Habacuc qelqap iskay ñiqin kapitulumqa reqsichin ñawpaq angelpa hinaspa kinsa kaq angelpa kuyukuyninkupa kawsayninta. Iskay kuyukuyninkunapas tinkuchisqa kanku allin bíblico metodologíamanta rimanakuywan; chayqa ruwakun kuyukuypa rantikuqninkuna hinaspa ñawpaq akllasqa llaqtan runakuna ukhupi, paykunata chay rimanakuy ruwaypi saquespa pasashaqtin.

Kimsakuna willakuyta, mayqintaq kinsa kaq angelpa historiamanta rikch'akuqkuna amachanankupaq, chayqa cheqaq yachachikuykunapa reqsisqanmi (Millerpa qori ruminkuna), mayqinkunataq qhepaman tukukuyninpi 1843 watapi hinallataq 1850 watapi iskay sagradu tablapi rikuchisqa karqan. Rimanakuyqepi huk llakikuy karqan, mayqintaq iskay cheqninakuq clasekuna chawpinpi rakiyta señalan, hinaspataq cheqaq kasuqkunapaq aswan ukhu consecracionman waqyasqa karqan. Chaymanta Habacuc reqsichin iskay clasekunapa sapaqchasqanta, mayqinkunataq cimientopi kaq cheqaq yachachikuykunapa pruebananpi chayasqa karqanku. Chay pruebaykuy ruwayqa, mayqintaq iskay clasekuna chawpinpi rimanakuywan rikuchisqa karqan, hunt'asqa tukukunqa manaraq unaypi hamuq domingo leypi, chaypi maypicha Habacucpa iskay kaq kapitulu tukurqan.

Ichapa Señorqa kachkanmi santo temponpi: llapa kay pachaqa upallallapuni kachun paypa ñawpaqenpi. Habacuc 2:20.

Señorqa usqhayllam yaykunqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa temponman, hinaspa chaymantataq tukuy kay pachapiqa upallaña kanqa, imaraykuchus antitípico Pampachanakuy P'unchayqa kawsakkunapa juicioyman chayanqa. Habacuc qelqapa iskay kaq capítulo profético historiankama tukukun utqaylla hamuq domingo kamachikuypi, hinaspa Jesusqa sapa kuti reqsichin imapa tukukuynintapas imapa qallariyninwan kuskata.

Kawsaqqunapa taripayninqa qallarikurqan 11 septiembre 2001 watapi, ichaqa chay taripayqa huk ruwanakuy hinam. Chay ruwanakuyqa Diospa wasinmanta qallarin, chaymantataq huk p'unchawpi chayan taripay hamunanpaq Diospa wasinmanta hawapi kaqkunaman. New York llaqtapa hatun

wasikuna urmachisqa kaptin, Jerusalem llaqtata puriq selloq angelpa, iglesiapi ruwasqa millay mana allin ruwaykunamanta llakikuqkunataq waqaqkunatapas señalwan churashanwan rikuchisqa taripayqa, hinallataq kay hallp'api ruwasqa millay mana allin ruwaykunamanta taripaypas qallarikurqan. Manaraq karu domingo kamachiy hamuqtin, Cristoqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa templonta sayarichiy llamk'ayta tukurusqaña kanqa, chinkachiq angelkunataq Jerusalemna hawanman taripayta apamunqaku.

Chayqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaqa huk unancha hina hoqarisqa kanku, hinaspataq kawsaqkunapa taripayqa qallarín huk qhatuqpaq, Edom, Moab, hinaspa Amonpa churinkunamanta kurakakunawan rikuchisqa, Daniel qillqap chunka hukniyuq kapitulu, tawa chunka hukniyuq versikulo nisqapi.

Ñawpaq angelpa Millerita kuyuyta icha kinsa kaq angelpa atinyiyuq hatun kuyuyta qhawarispaqa, allinchasqa kuyuyta hunt'asqa willakuyninqa chiqaq kaypa aswan-aswan riqsichisqanmi, chaymi Santo Espiritupa hich'akuywan tukukuq. Santo Espiritupa hich'akuyninqa qhipa p'unchaykunapa profeciankunapa chawpinmi. Chayraykun mana yuyayniyuq sipaskuna mana aceiteyuq kanku, yuyaysapakunataqmi aceiteyuq kanku. Aceiteqa parachanmi.

Paykuna ninku: Sichus huk qhari warminta qarqun, chay warmi paymanta ripuspa huk qharipa kapunman, ¿kutinchu payman kutimunman? ¿Manachu chay allpa ancha q'elli k'icharinqa? Qamri ichaqa achka munasqaykikunawan qhari warmi hina mana allinta purirqanki; chaywanpas, kutimuy ñuqaman, nispa nin Señor. Hawa pampakunaman ñawiykita oqarispa qhaway: ¿maypitaq mana qhellichasqa kanki? Ñankunapi paykunata suyaspa tiyakurqanki, chunlla pampapi Arabia runa hinataq; hinaspa qam qhellicharqanki allpata mana allin warmi-qhari purinyikiwan, millay ruwasqaykiwan ima. Chayraykun para tamyakuykuna hark'asqa karqan, qhipa paranpas mana karqanchu; hinaspa qamqa sirviq warmipa uyanta hina uya-niyuq karqanki, p'enqakuymantaqa mana munarqankichu. ¿Manachu kunanmanta ñuqata waqyaspa ninki: Taytay, qammi wayna kasqaymanta pusaqniy kanki? Jeremías 3:1–4.

Pasaje nisqapi (hinallataq llapan profetakunapas qhepa p'unchaykunamanta rimanku), Diosmi reqsichin llaqtan runakuna qharichakuyta ruwasqankuta, chay hinaqa huk waynraq warmipa urkunampi kasqan hina uyachayniyuqkama. Qhepa p'unchaykunapi waynraq warmiqa papal atinyiyoq kaymi, urkunanpitaq munayniyoq, yuyaychasqa akllayta rikuchin. Diospa qhepa p'unchaykunapi llaqtan runakuna mana allinmi kanku, ichaqa Diosqa qhipa qayayta qochkanraqmi, mayqen chayman chayasqankupas, waynraq warmi hina kikillan yuyaychasqa akllayman hamusqankukama. Paykunaqa huk karakterta wiñachirqanku, tawa kaq miraywan rikuchisqa, maypichus intita yupaychaypaq wakichisqa kanku, Ezequiel qelqapa pusaq ñiqin kapítulopi tawa kaq miraywan rikuchisqa hina.

“Chayamunña pacha chayamunña cheqaq k'anchay moral tutayay ukhupi lliphiyananpaq. Kimsa kaq angelpa willakuyninqa kay pachaman apachisqa karqan, runakunata waqyaykuspa ama uywaqa señalninta, nitaq imagenninpa señalninta chaskinankupaq urqunkupi otaq makinkupi. Kay señalta chaskiyqa ninmi uywa ruwasqan hina kikillan yuyayman chayanata, hinaspa kikillan yuyaykunata sayachinata, Diospa siminpa chiqan contranpi. Tukuy kay señalta chaskiqkunamantaqa Dios nin: ‘Paypas Diospa phiñakuyninpa vinonta upyanqa, chayqa mana

imawanpas chaqrusqa kaspa phiñakuyninpa qeruman hunt'asqa; hinaspa santo angelkunapa ñawpaqenpi, Corderopa ñawpaqenpipas ninawan azufrewan ñak'arichisqa kanqa.” Review and Herald, July 13, 1897.

Jeremíasqa kay qhepa p'unchaykunapi Diospa llaqtanta reqsichinña, paykunam waqcha warmipa urqunpi kasqan señaltañam hap'ishanku. Bestiapa unanchasqanta chaskinankupaq qayllañapin kashanku, imaraykuchus paykunam “mana allin” kanku. Chayraq citaq pasaje nisqapi, Hermana Whiteqa kayhinataqmi mastaraj nispa qatiykun:

“Sichusqaykiqa cheqaq k'anchay, tawa kamachiypa samana punchawninta qhawachispa, hinaspa Diospa siminpi mana ima sayaynin kasqanta domingo punchaw waqaychanapaq rikuchispa, chaywanpas qam llulla samanamanraq hap'ipakunki, mana munaspa ch'uyaqchaspa waqaychayta chay samanata Diospa sutichasqan ‘Ñoqaqa ch'uya punchay’ nisqanta, uywapa señalninta chaskinki. ¿Hayk'aqtaq kayqa pasakun?—Maypachachus kasukunki chay kamachiya, domingo punchaw llamk'aymanta sayanaykipaq hinaspa Diosta yupaychanaykipaq kamachisusqaykita, chayta yachaspayki Bibliapi mana huk simillapas kasqanta domingoqa imapas kanman chaymanta aswanqa llank'ana común punchaw kasqanmanta hukmanta, qammi allinchaspa chaskinki uywapa señalninta, hinaspa mana chaskiya munanki Diospa sellonta. Sichus kay señalta chaskisunchik urqunchikpi otaq makinchiqpi, mana kasukuqkunapaq nisqa taripaykunan urmamunanmi ñuqanchikman. Ichaqa kawsaq Diospa sellonqa churakun Señorpa samananta yuyaychaspa allin sonqowan waqaychaqkunaman.”

“Diosqa rikurqanmi kay pachapi runapa mana allin kaynin ancha hatun kasqanta, sonqon yuyayninkunapa llapa rurayninpas sapa kuti mana allinlla kasqanta.... Kay pachapas Diospa ñawpaqenpi waqlliykusqa karqan, hinaspataq kay pacha qapariywan sinchi maqanakuywan junt'a karqan.... Hinaptin Diosqa Noéman nirqan: Llapa aychayuqkunapa tukukuynin ñawpaqniyman chayamunña; paykuna rayku kay pacha maqanakuywan junt'a kasqanrayku; qhawariy, paykunata kay pachawan kуска chinkachisaq.’ Chayrayku paykunaqa t'aqasqa kananpaq karqanku, Diospa kamaqnin pacha, chanin runakuna kusikuywan tiyakunankupaq kamasqa kasqanta qhellichasqankurayku.”

“Noé paqarin p'unchaykunapi hina kasqanman hina,’ nispa Cristo willakuran, ‘chay hinallataqmi runapa Churinpa p'unchaykunapipas kanqa.’ ¿Manachu chay hinalla? Pipas sapa p'unchay llusqichisqa qillqakunata qhawarispapa huch'akunapa achka yupayninta rikunman—machay, suwa kay, qichuy, qolqeta pakaspa apakuy, wañuchiy. Wakinkutinmi llapa ayllukunata wañuchinku, chay runapa mana paypa kaq qolqeta utaq imakunata munasqanta hap'iyta munaynin hunt'akunampaq. Kay pachaqa cheqaqtapuni Noé paqarin p'unchaykunapi hina tukuspa purin, runakuna Diospa kamachiykunata sut'ita mana yupaychaspa.” Review and Herald, July 13, 1897.

Jeremíasqa qhepa p'unchaykunapi Diospa llaqtanta reqsichin, intiyman k'umuyta qallarinkupaqña; chayta ruwaspanmi ninqa: “para wayq'ukunata hark'arqanku, manataq qhipa para karqachu; qamqa huk wayna warmipa uyanta hina uyayuq karqanki, p'enqakuytataq mana munarqankichu.” Diospa llaqtanmanta qhepa p'unchaykunapi “millay runakuna” mana qhipa parata chaskinkuchu, p'enqakuytataq mana munankuchu; yuyayninkuqa sapa kuti mana allinman

tukusqa, Noépa willakuyninpi rikuchisqa hina, hinallataq Ezequiel qanchis pusaqniyuq capítulo ukhupi iskay kaq millay ruwasqapi rikch'ayninkuna wasi ukhukunapi rikuchisqa hina.

Jeremías willakuyta qon qhepaman p'enqayniyoq mana allin runakunaman Diospa llaqtanpa qhepa p'unchaykunapi, paykuna “waqyanankupaq” “chay” “pachamanta” paykunapa “wayna kayninkupa pusariqninta.” Adventismopa wayna kayninpa pusariqnin karqan Habacucpa iskay tablankuna hinallataq chaykunapi rikuchisqa qori rumi-kuna. Sapallan suyaymi kan chay mana allin kaymanta llusqiypaq, mayqanmi qhepa p'unchaykunapi Diospa llaqtanpa mana allin runakunaman wiñay wañuyta apanqa, chayqa waqyaymi qallariypi pusariq karqan Diosman, mayqanmi chayamurqan “tukukuypa pacha” nisqaman 1798 watapi.

Ñawpaq kaq huk angelpa icha kimsa kaq angelpa historiapi hatun tapukuyqa kaymi: qhepa para chaskinkichu mana chaskinkichu. Chay qhepa para qallarikurqa nacionkuna phiñakuspa, 11 septiembre 2001 p'unchawpi.

“Chay p'unchaykunapi, salvación llamk'ay tukukuymán chayaykaptin, llakikuy kay pachaman hamusqa kanqa, hinaspa naciónkuna phiñasqasqa kanqaku, ichaqa hark'asqa kaspá ama kinsa kaq angelpa llamk'ayninta hark'anankupaq. Chay p'unchaykunapi ‘qhipa para,’ utaq Señorpa qayllanmanta samariy, hamunqa, kallpachananpaq kinsa kaq angelpa sinchi qaparayninta, hinaspa santo runakunata wakichinanpaq sayaykunankupaq chay pachaqpi maypachachus qanchis qhipa plaga hich'asqa kanqa.” Early Writings, 85.

“Qhipa para”, mayqinchus “samaykuy kawsachiq” nisqawanpas riqsichisqa, qallarikurqan maypachachus nacionkuna phiñakurusqanku chay pacha, hinallataq chay pacha “salvacionpa ruranan” wisq'ayta qallarikurqan. Apocalipsis qanchisniyuqpi tawa angelkunaqa tawa wayrakunata hark'aspa hap'inku pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa sellaynin hunt'akusqankama; hinallataq Ezequiel qanchis tawa isqunniyuqpi, chay ruranam rikuchisqa kachkan angelkuna Jerusalén llaqtapi millay ruwaykuna rurasqankumanta llakikuspanku waqaspa qapariqkunapa urkunkunapi señalta churashaqtinku hina. 11 septiembre 2001 p'unchaypi angelkunaqa qallarikurqanku pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa urkunkunapi señal churaypa tukuchay rurananta.

Kinsa angelpa qhipa ruwayninqa hunt'akun qhipa para urmaykuptin, chaymi “kallpachakuy” nisqapas, huk willakuy kaspá.

Paymanmi nisqan: Kaymi samayqa, chaywanmi sayk'usqakunata samachinkichik; kaymi kawsariykachaypas; ichaqa manam uyariyta munarqakuchu. Isaías 28:12.

Isaías libropi paykuna mana uyariyta munasqanku willakuyqa akllusqa simikunawan willasqa willakuymi, hinaspataq “siki siki qillqasqa hina, hinaspataq huk sikiq patanpi huk siki” nisqapa rurayninmanta rikch'ariq pruebay willakuymi.

Ichaqa Señorpa siminqa paykunapaq karqa kamachiy hawanpi kamachiy, kamachiy hawanpi kamachiy; siq'i hawanpi siq'i, siq'i hawanpi siq'i; kaypi asllata, chaypitaq asllata; chayhina kananpaq, purispa qhipaman urmankuman, p'akikunkuman, toqllaman urmaykunkuman, hinaspa hap'isqa kankuman. Chayrayku, uyariychik Señorpa siminta, qamkuna burlakuq

runakuna, Jerusalén llaqtapi kay llaqtata kamachiqkuna. Imaraykuchus qamkuna ninkichik: “Wañuywan rimanakuyta ruwarqayku, uku pacha wanusqakunapaq tiyanawanpas acuerdopi kachkanchik; phutimuq muchuy p’asaspa hamuptinpas, manam noqaykumanqa chayamunqachu; llullakuypim pakakuyta ruwarqayku, llullasqapitaq pakakusqayku.” Isaías 28:13–15.

Señorpa Simin, samaykuywan kawsariy willakuy kasqanrayku (qhipa para), paykunata “purinankupaq, qhipaman urmanankupaq, p’akikunanpaq, toqllaman urmanankupaq, hinaspa apasqa kanankupaq” rurachin, qusikuywan asikuq runakunamanmi qosqa, “kay Jerusalem llaqtapi kay runakunata kamachiqkunaman.” Jerusalemni maypin angelkuna waqaq hinaspa qaparikuqkunata señalan, hinaspa ñawpaq machu runakuna, confiakusqankuta traicionaqkuna, ñawpaqta urmananku.

“Qispichiypa señalninqa churakusqa kachkan chaykunapi, ‘llakikuspanku waqaspa tukuy millay ruwaykunamanta ruwakusqankumanta.’ Kunanqa wañuchiq angel llusqiykun, Ezequielpa rikuchisqanpi rikuchisqa hinata wañuchiy armakuna apaq runakunawan, paykunaman kamachiy qosqa kaspas: ‘Tukuyta wañuchiychis machukunatawan waynakunatawan, sipaskunatawan, wawakunatawan, warmikunatawan; ichaqa ama qayllaykuychischu mayqin runamanpas señalniyuqman; hinaspa qallariychis Santuariyymanta.’ Profeta nin: ‘Paykuna qallarikurqanku wasipa ñawpaqpi kaq machu runakunamanta.’ Ezequiel 9:1–6. Chinkachiy llamk’ayqa qallarín chaykunamanta, pikunachus llaqtapa espíritu guardianninkuna kasqankuta rimarqanku. Llullaq qhawariqkuna ñawpaqta urman. Manam kanchu mayqanpas khuyapayakuq ni waqaychaq. Qharikuna, warmikuna, sipaskuna, huch’uy wawakunapas kuskalla chinkachisqa kanku.” The Great Controversy, 656.

Qatiq qillqapiqa, 1989 watapi chayamusqa yachaypa yapakusqanmanta rimayta qatiqkuchkanchik.

“Huk uyarikun ukhamanta qhawariq, llaqa runakunap sunqunkuna liyiq, kaykunamanta nin, paykuna achka k’anchayniyuq kasqankumanta: ‘Manam llaqisqaschu nitaq mancharisqaschu kashanku, ima kasqankumanta, allin kawsayninkumanta, espiritup kawsayninkumantapas.’ Arí, kikinkup ñanninkunatan akllakusqaku, alma ninkupas millay ruwayninkupin kusikukun. Noqapas pantasqa yuyayninkutam akllasaq, manchakusqankutapas paykunaman apamusaq; imaraykuchus waqyaptiy manam pipas kutichirqachu; rimaptiyas manam uyariwarqankuchu; astawanqa ñawpaqypi mana allintam ruwarqaku, mana kusiqaypi kaqtantapas akllakurqaku.’ ‘Diosqa kallpayoq pantachiytam paykunaman kachamunqa, llulla simita creenankupaq,’ imaraykuchus manam chiqaq kayta munaspa chaskirqankuchu, qispichisqa kanankupaq, ‘aswanqa mana chiqap kaqpi kusikurqaku.’ Isaías 66:3, 4; 2 Tesalonicenses 2:11, 10, 12.”

Yachaqachiq hanaq pacha manta tapurqa: “¿Ima aswan kallpayoq pantasqa umata sallqachinman chaymanta, allin cimientopi sayachisqaykita sut’ichaylla hina qhawarispas, Diospas ruwayniykikunata chaskisqanta yuyaspa, chiqaqpiqa achka imakunata kay pachaq kamachikuyninman hina rurashanki, chaymanta Jehovápa contranpi huchallikuspa? ¡Ay!, jatun llullakuymi, sonqota jap’iq, musphachiq pantasqami chayqa, cheqaq kayta huk kutita reqsisqakuq runakunapa yuyayninkuta atipaspa, diosllaq kasqapa rikch’ayninta espiritunmanta, kallpanmantapas pantaykuptinku; qapaq kasqankuta, imayuq kasqankuta, mana imapas pisiq kasqankuta yuyaykuptinku, chiqaqpiqa llaqa imapipas pisiq kashaqtinku.” Testimonies,

volumen 8, 249, 250.